

Essy-li spěwał,
Pitnje džělat,
Strowja cze
Eswójbnj statof,
A twój swjatonf
Eradny je.

Ša staw sprózny
Napoř mózny
Lubosć ma;
Bóh pať swěrnj
Pšes spať měrnj
Ežeršwošč da.

Nječ ty spěwałš,
Eswěrnje džělaš
Wichědne dny;
Džen pať swjatonf,
Dušchi daty,
Wotpoczju ty.

Š njebeš manja
Nječ czi křmana
Žiwnošč je;
Žiwa woda,
Njež Bóh poda,
Wotšchěw cze!
F.

Šerbske njedželke łopjena.

Wudawa šo kóždnu šobotu w Šmolerjez knihiczišczerńi w Budyščinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedplatu 40 np. dostacž.

Rogate.

1. Łež. 5, 17.

Bjes pšchestacžja šo modlcze.

Š njedželu Rogate šo šwjatfownemu šwjedženju pšch-
wobrocžamy. Šswjaty duch, tón trošchtar, kiž do wscheje
wěrnosće wodži a Ješuša a naš pšchekraňja, chze šo i nowa
do našch wutrowow wuliwacž. Wo to dyrbinj Boha
prošycž. Ale naše žyke žiwjenje dyrbi wobstajna
modlitwa bycž. To chze nam Patwol džěňša je šwojim
šłowom prajicž a my chzemy jo šwěru wopomnicž. Pšchi
tym šlyšch dwoje prašćenje:

1. Modlišch šo i žyła hišcze?
2. Šak dha šo modlišch?

1. Praj, mój luby, šy w minjětnj tydženju šo
modlił? Ššobotu wječor, pšchi wobšamkńenju štareho, a
njedželu rano, pšchi šapoczatku noweho tydženja, šy dha
šo k Bohu wołat? Pšches žyłu bibliju namakašch napo-
minanje k modlenju, a to ša wschitlich, ša mužja a žonu,
ša starjch a mlodych. Tu budže modlitwa pomjenowana
džěcžo wěry, kotrež pať šobu šwoju macžer šežiwi. „Šo
bychu wasche modlitwy šatorhñjene njebyle“, tak Pětr
teho dla tych šwojich napomina. „Wachuježe a modlcze
šo“, tak Ješuš tych šwojich prošy. A šchtož šebi wot
nich žada, je šam šwěru cžinił. Wo dnjo a w nožy,
w templu a w šchulach, haj, bjes pšchestacžja je se šwojim
Wótzom rěcžal. Šajke krute napominanje na naš k mod-
lenju, šajke warnowanje, šo njeby tola nihtón šo kšchěczi-
jan njemjenował, kiž šo wjazy njemodli.

Žiwjenje kšchěcžijana je modlenje bjes pšchestacžja. A
šchto ma rjeńšche šlubjenja hacž modlitwa? „Prošcže a
wom budže date“, praji Ješuš. Modlitwa je klucž,
i kotrymž wotamkńešch šchazkomory twojeho Wótzja, je klij,
na kotryž šo šepjerašch w dole šylšow, je harša, i kotrež
šebi wschitke czežke myšle wotehñawašch, je prof Davitowy
pšchecžiwow škemu njepšcheczelej. Modlišch dha šo hišcze?
D, šak je wobžarowacž, kiž šo wjazy njemodli. W šwojej
błasnosczi tak někotry praji: „Modlitwa je jenož ša džěczi“!
Šchto, njeje šo Luther šwěru modlił a jenož tak wob-
nowjenje žyrtwje dokonjal? Njeje našch njepšcheczelej
kšchězor Wylem I. šwěrnj modler byl? A wschelatich
druhich móhl czi pomjenowacž, mjes nimi tež našcheho
wulkeho Bismarka, njejšu dha czi mužjojo byli druhim
i dobrjym pšchikladom? D, modl šo šam a i tymi
šwojimi, daj šwojim džěcžom šobu na pucž jako drohe
kublo modlitwy; šcžel ša nimi do žušby šwoje šduchowanja
k Bohu. Šchto myšlich, njeby to se žohnowanjom bylo,
hdy by do šwojeje modlitwy wobšamkńyl kšchoreho abo
hubjeneho abo šabludženeho šwojeje wšy, haj, hdy by se
šwojim modlenjom pšchewodžal wschitke towarštwja kšch-
cžijanskeje lubosće, kož n. pšch. šwonkowne mišionštwow abo
Gustav-Adolffske towarštwow? D, modl šo bjes pšchestacžja.
Cžin twój dom dom modlitwy. Nječ šu tebi twój Wózi
dom a rowy twojich lubjch měštna, hđež šwojej koleni
šhibuješch pšched tym šnješom. Wěr mi, na tutych šwjatych
měštnach šu hižo někotremu rōže noweho žiwjenja a šmyš-
lenja narostle w šymnej a šrudnej wutrobje a njepšcheczelej
je wostala džěcžju hodžina, hđež štaj nan abo macžer.

w templu Bożim jemu pod modlenjom bożemje prajtkoj. O, modl so bjes pschestacza. Alle, hdyž so modlišch, modl so tež prawje.

2. Kak so modlišch? Twoje modlenje nješmē niczo swoutowne bycz, sčtož so se rtom czini a niz i wutrobu. Wěsch sam, sčtož wschēdnje czinišch, husto so tak stanje, so nješch i myšlemi pōdla. O, kak wjele modlitwow nimaju žaneho žohnowanja, dokelž so na njeprawe waschnje spewaju. Kak so modlišch? Ty mašch w Jesuškowej modlitwje pschiklad sa prawe modlenje a twoja modlitwa ma so stacz w Jesuškowym mjenje, to reka niz jenož po jeho pschiklani a w dowěrjenju na jeho sašlužbu, ale wošebje w jeho duchu a po jeho waschnju. Kaž Jesušk dyrbišch i nutroščezu swoje modlitwy spewacz a i ponižnej wutrobu a i tej wěru, so cze Bōh klyšchi a czi dama, sčtož je czi dobre, a kaž wōn czini, tak dyrbišch do wišeho swolicž a hdyž hnydom nješlyšchi, dale so k njemu wolacz. Sčtož tak so modli, tōn je sbožowny: tajke modlitwy Bōh wuščlyšcha. Dha tež nasche pošlednje sduchowanje so dopjelni: „Anježe Jesu, wimi ty moju dušču horje.“ Spewaj pak tež dżakne modlitwy, kaž je to twōj Sbožnik czinik. Dżakowne dżeczki su wulke wješele sa starščich, jim so i nowa wobradža a dżakowne dżeczki lubuje tež nasch Bōh psche wišcho, je dale žohnuje a sčtituje. Tak spewaj sa blidom dżaknu modlitwu, dżakuj so temu Anješe, hdyž je czi wjele wobradžik, budž pak tež sa to knadne dżakowny. Potom tebe Bōh njewopusčezi, derje sčhowany by do wišcheje wěcznosče w jeho šmilnosčezi a dobroče.

Duž, Wōtče, nochnyl dacž mi tradacz,
Hdyž we Khrystužu ruzny posbēhnu;
Mi i jeho polnosče chzynl nadacz,
Sčtož klyži k sbožnemu mi žiwjenju.
O derje, psches njeho šmēm křoblicž so,
Bjes hrošy k Bohu saacz do šwjateho.
Šamjeň.

Sykoru, šarať w Minakale.

Kak mamy so sa dżeczki starač?

(Potracžowanje a škōnczenje.)

Druha kasnja by byla sa starščich: „wuczeče swoje dżeczki!“ Sčto mašch wišcho wuczeč male štworjenčto? W kolebny leži a stawczka hibacz nješamōže. — Zly křumščt jeho je plakanje — to je na šwēt šobu pschinyšch, kaž by rjeł k wopomnječu na šhubjeny paradis. — Šajku mašch haru i małym kurjatkom; jěšč dyrbišch dawacz do maleje hubki a potom mōžesch jemu nōžki stajecz. — Nēczišch na nje, a njewē sčto chzesch. Šo cžabny pak pōcznje po tebi czinicz — je k šmēcham husto došč — kajkeje prōžy a mozy k temu trjeba. — Koruščt ducha je so tak rjez pschimnyl a nētko žada zyrobu. — Zyroba ducha je wucžba; sa tu so staraječe! — „Kajkež šynješchto šynješch, tajki šmēšch rōst“, to pak pschi tym tež derje wopomnječe! —

Albo trašch wy tu stejicze a njewēščez, kajku wucžbu byšcheče nješmjertnym duščam dawali? To tola bycz njemōže, abo wy nješnajecze šwēt a jeho powołanje a wy so tepicze šobu w bludach, kotrež wišeho ducha k šemi cžabnu, prjecž wot teho, kiž jeho štworiczeč je; a jeho putaja do křutych putow, wot kotrychž wotkorhnenja njeje a wot kotrychž wuščwobodzenja njeje, ale i nini hlybje nuts rje so duch do teho „niczo“. i kotrehož je wuščol, — to reka — do teho, sčtož jeho (jeho wolu a špōnacze) nješpokoja, ale dale bōle mori. — Wbošy! — „Woni šebi rnja žisterny masaneje wodny, kiž wuščaknje i jutščim dnjom, a wēcznje žiwy kužol šu wopusčežili, kiž je Jesušk Khrystušk!“ — Jesuškowa wucžba je wucžba nješmjertnych duščow — to je tōn kužol, kiž, hdyž we wutrobje žōrlo namaka, so dale žōrli, hacž tuta šemja je šwojimi nwočzelemi šaha, k temu, wot kotrehož je wišcho žiwjenje wuščlo. — Šaj, mały cžlowječto, mōžesch so k šlōzu posbēhnyč?

Ty by mi byl! Wopytaj a padašch jašo k šemi — to je šōnz — ty njemōžesch k šlōzu; — mošl křodžicž a křoczicž džen jako džen, a by mēł pscheyz jenať daloto k njemu a jenať blišto. — Njedokonjesch. Al runje tak njedokonjesch k Bohu so posbēhnyč je šwojim mišernym rošomčkom, kiž runje wē 2 a 2 je sčtyri a šebi Bōh wē sčto na to bycz šda. — Nē — dyrbi czi nēchtō pomhacz abo wēcznje cžerchasz po koliji tejele šemje. Al woprawdže Bōh tōn Anješ, a pschede wišchem Jesušk Khrystušk je twōj pomožnik, kiž czi ruku šficža, so by cze wjedł. — Wōn je na šwēt pschinyšch wješele pošokstwo a wotkrył je nam Bože pucze a luboščez. Wōn je nam wotkasał šwoje šlowo k wopominanju: „Sa šyni pucz, šwētlo a žiwjenje.“ Čziňmy tak po nim! — Šata šwoje kurjarka pod šwojej šchidle bjerje, so by je wukhowala; tak tež dyrbi cžlowještvo so křowacz pod šchit Jesuškowy abo pōndže pucz šahubjenja. — Teho dla, lubi staršči, cžerpajcze i tuteho kužola! Sa wēm, so w našchim cžabny tōnle kužol bōle a bōle so šamlewa w nēkotrežkuli wutrobje, ale i tym rje so row wišchemu wješelu, a lōšchty a žadoščez jenož hišcheče potom na šwili wuščewjeja tajku wutrobu, kaž oahy na wulkej, wulkej, nješmērnje wulkej pucžinje. — Njedajcze so mylicž i tajkimi rēcžemi! Tak, luba maczi, pōj jow a rošestajej šwojemu dżěščezu wucžbu wērnosče! Tebe najbōle pošlucha — ale tak prawje i nutrnej wutrobu to cziň! Njewērišch, kak wjele to wucžini. Šslowo, kiž je w twojej wutrobje žiwjenje nabylo, wōžmja tež w malej wutrobje; wēł mi! — Wopjedaj jemu, kak je Jesušk-džeczatkto w žlobje bylo, šlabuščto, křude, so njeje wjedžalo, hdyž šwoju šlowu položicž a tola je bylo wišehomōžny Bōh. Pschistaj i rjanym, nutrynym šlowom, so je wišchitlo i nim, i twojim dżěščezom, pschesjene mēlo; kak je šwojimaj starščimaj pošluchne bylo. Dale šponi wo tym, so je Jesušk na šchizny sa naš wumrjel. — Roškladuj jemu tu luboščez, napominaj je tak prawje lubošnje, so dyrbi tež tak pošluchne bycz a wišcho cžinicz i luboščez k lubemu Jesušk-džeczatkto, a ja bych chzynl rady wjedžecz, hacž nješmējšch wješełosče nad šwojim dżěščezom. — Čziň to kōždy džen rano a wječzor a wušpewaj i nim nutryny pobožny pacžer; to je šlužba k Božej cžesčzi! Čziň i luboščezu a budžesch nēhdy rjez mōž a twoje dżeczto i tobu: „Bohu budž dżak.“

Alch wy njewēricze, kak wola mozy nabywa, hdyž so špochi a wot małosče šem wuczi. — Šow pak njedyrbi hrošne šlowo a puf bycz i wucžbu šlowašcheny; ale luboščez a šezerpnoščez, kotruž wēra wobkřowa, njech matej šlowo; wonej budžetej je wjedžecz wješčez, kaž so klyšcha. Ty wēsch, kajkeje mozy šle nawucženje nad cžlowješkom nabywa. Usus tyrannus. — Šy trašch so husto šurowje na tule wērnosče dopomnicž dyrbjal a šy na so plakał a šy tola jašo podležal, a wēsch, pscheczelo, sčto by byl, hdy by wot dżeczaznych dnjow šem so stajal? Tehdy to hišcheče tak wulka cžezja njebē. — Sa chzu czi rjez: „by stal kaž sčtom we wichorach a njeby so šhibowal kaž šyčšimny i kōždym šadunjenjom wēšika šwojich šalōšchtowanjom. — Šaj, wy njewēricze, kajku mōž ma nasch wišchēdnny šutt! To je kaž kuluschč, kiž i hōrki bēži; trjeba hižo křētreho šamjenja, so by šaťal a křētreho šapjeranja. Teho dla wuczeče swoje dżeczki i cžabom, a wuczeče je na prawe waschnje.

Sa chzu tu jenož na najwažnišche pošacž, na cžož mēlo so pschede wišchem najprjedy hladacz. Pošluchnoščez, šezerpnoščez a pschede wišchem luboščez dyrbi so do małych wutrobow šašchēžepicz. To šu po mojim šdacžny wobluči, kotrež šwēt džerža, a hdyž šu so pusčežile, tam pōcznje so wješčez a jecz, pomaku — ale jēdže tola. — W našchim cžabny mēlo so to rošpominacz a dyrbjale so jašo i nowa špinacz tele wobluči a to pschede wišchem w šchuli a w šwōšbje. Ššwjata bojoščez dyrbi jašo bycz psched starščimi a psched tymi, kotrychž je nam Bōh tōn Anješ pschedstajil, kaž je to prjedy hdy bylo.

Štara macž a štary nan na to škoržitaj, kak šyni, knješ, na njeju štawa, ale štaj tež šamaj wina. — Mały je šašchēčezal, a ty šy k njemu škōžila, maczi; wōn je šwojeje wole byl, a ty šy jemu k woli byla; wōn je trōžkał a i nōžkomaj a i rucžkomaj wokolo so bil, a ty šy jeho pōczala prošecž, so by pschestał. Še to tola šlaboščez byla! Tu wucžbu je wōn k šebi brał a i kōždym lētom je hōršči byl — a wjetšči knješ. Šruta šy so dyrbjala pschimacz. Šrēša je najlēpsche šelo na šlobny, a runje by bolako; hōžčezka dyrbi so šhibnyč. Wēł mi, so so tak dżeczki šterje na štoriki žiwjenja pschuwuczja, kotrež wišchaf tež pscheyz tak mjedowe njeje. — Šrut njech wuczi pošluchnoščez a šezerpnoščez.

Najwažnišche pak je a šaklad wišchēch drubich pōczewoščezom

— lubosc. Tu wuciez do konja macz kama a nijeje trjeba, so ju powuczu. Czego dla? Teho dla, dofelz kwoje dzeczo lubuje. —
 — Lubosc „korjen“ czeri pupki „lubosc“. — Ale to chzu czi rjez, maczi, kajlaz twoja lubosc je, tajka budze w dzesczu a teho dla dopomni so pschi tym na wazuu kasuju nascheho Knjesa: „Ty dyrbiš Boha teho Knjesa lubowacz i zylej kwojej wutrobu, i zylej kwojej duschu a i zylej kwojej myšlu.“ —
 A tak Bozemje, luby pscheczelo; dyrbimoj so na rozpucze dacz. Boh njech by dal, so so strowaj sažo wohladamoj! —

Khrystof Kolumbus.

Po nemstini.

A Schpaniskemu kralej Ferdinandej a kralowej Isabeli pschiudze leta 1484 zusbniš. Dživna be wina tehole wopyta. Zusbniš projchescze wo nešotre lódze, i kotrymiž mohł so do scherokho, tehdy hišcže njesmateho morja pušczič; jeho wotmyšł be: najkrotšchi pucz do bohateje Indiskeje namakacz. Wón šlubi, so chze wiče nowe kraje, kiž šnadž wušlédži, ja schpaniskeho krala wobšadzič a dobyč. Be šebi mjenujzy wotmyšłi, so pschezo runu schcžežku k wječoru pojédže, a be frucze pschewédčemu, so dyrbi tam něhdže tež morjo šwój kónz mēč a so dyrbi tam tež nekajki kraj byč. Šizo stare ludy powjedachu šebi, so je něhdže i tamneho boka morja wulka kupa a rēčachu jej Atlantis. Stary grichiški filosof a spišaczel powjeda nam wo kupje, so je wot Schpaniskeje a Afriskeje k wječoru něhdy wulka kupa byla. Wšcho, šchožkuli mōže šebi cšlowješ krašneho a wošebneho na šemi wumyšlicž, je tam bylo. Kralojo a wječhojo tuteje kupy šu šwoju mōž scheroko po šwēčze rošnješli, jenož pscheczimo Athenam njesku ničzo wuczinicž mōhli. Ale pschiudzechu cšahy šahuby a šrudoby. Dofelz wobydlerjo w šwojim bohastwoje a šbožu na Boha šahychu, a jenož hrēšchachu a njeskutti dokonjachu, khostasche jich šprawy Boh i powodženjemi a šemjerženjemi, tak so morjo zyłu kupu ša jedyn jenicžki džen a ša jenu jenicžku nōž pohrjeba.

Šdže pak je po prawom kupa byla, to štare ludy šame došč pravje njewjedžachu. Še mōžno, so je to Amerika byla. Tola njech je temu kaškuli, w šapoczatku šrijedžneho lēštotka bechu ju czišcže wotešnali. — Šenož wokoło leta 1000 najēdžechu Normanojo ranšchi brjōh polnōžneje Ameriki a wopytowachu, po morju puczujo, dlēšchi cšah nimo Seleniskeje cšasto tež tele kraje. Tež mjes Romanštimi ludami (šu to wošebje Wlochojo, Schpanjenjo a Šranzowsojo) šo ženje myšlicžka, so tola tež wječorna polkula našcheje šemje ženje bjes kraja byč njemōže, šhubila njebe. — W 15. lēštotku mējachu Portugišojo wulke šbože na wodže. Šišcže wjetšche pak cšakasche na šyna Genueskeho lōdžnika, kiž be hižo jako hōlēčez na štrašnym morju kaž doma; lēdma mlōdženž wumērijowasche pschi knihach a pschi šhartach daloke pucze na wiče rōžki šwēta. Wón be pschewédčemu, so je šemja kulowata, duž šebi myšlesche, so tež do Indiskeje pschiudže, je-li runu schcžežku k wječoru dale jēdže; pucz do tamnych žohnowaných krajow by tōjšcho krotšchi byl, dužli wokoło zyšeje Afriki jēšdžicž, kaž Portugišojo dotal cžinjachu.

Kolumbus myšlesche šebi, so je zyly pucz lēdma pol taf daloki, kaž wopravdže je; šcho wē, hač by hewak taf šwažliwy škut šebi šwažil. Šchož be šebi wotmyšłi, chzysche tež wopravdže wuwjesč. Ale i wotkel lōdže, i wotkel ludy, i wotkel pjenješ nabracž? — Pschedpoloži zyly wēž najpriedy šwojej wōčžinje Genueje, — ale njewēriwje wijachu k temu i hlowu; to be mšda jeho dobreje wole. Tajka njedowēra drje jeho jara šrudži, tola njewottrašchi, so šwoje šbože hišcže druhdže špytal njeby. Wobroczi šo na jendželskeho krala Šendricha VII., — tež tu njeseudže šo jemu ničzo lēpje. Nētko nadžijesche šo, so šwažliwa Portugališka nēšcho jēžini; ale podarmo! Tež to jeho njesmota, ale bōršy šažo rēčzi jenak horliwje na schpaniskim dworje ša šwoju wēž. Takle wobštajneho muža widžišch drje mašo hdy! Wōškom lēt be pak bojašneje njewēry, pak žadlaweje šawisče, pak pschekšepaneje njekšmanosče dla šhodžo prošyl, nētko hallo dosta wot kraloweje — tšji male lōdže a 120 muži na tajki pucz! — Šdyž bechu na šwjatocžne wašchnje šo tak šrēčželi, so Kolumbus ša šebje a ša šwoju šwōjbu (be šo i džowku Portugišiskeho lōdžnika wōženil) namēštništvo we wšchēch nowých namašanych krajach a džešaczinu wšchēch došhodow doštanje, — pušczi šo 3. augusta leta 1492 i pschištawa Palos. Nēkoti šo jemu dživachu, drusy mējachu i wobohim mužitom, kiž šebi po jich šdaczu telko podarmeje prózy cžini, šobuželnosč, šeczi šo jemu šmējachu.

S wopredka džesche na morju došč šlepje, dofelz bechu šo na fanariškich kupach i czerštwěj wodu šaštarali. Ale hdyž pak potom na morju, dotal njesnatym, 21 dnjow dołho pschezo w runej mērie dale jēdžechu a ničzo šhiba njeby a wodu wokoło šo wuhladachu, hdyž zyroba dale bōle wotešerajšche, be džen a hōrje. Nadžija wošlabjesche, jeni dmēlowachu, czi šwarjachu, drusy morkotachu, njespokojny lud kažesche tež lēpschich, lēdma mōžesche jich Kolumbus se wišēm šwojim wliwom a se šwojej rēčžinwošcžu trochu šmērowacz. Dživne šnamjenja, kotrež jeho šameho šatrašchachu, pschišporjachu njemē: Magnet w kompašu šo wo zyly grad wotšhili. Dofelz be morjo zyly i trawu šarōjčene, bojachu šo, so šnadž něhdže do škalow, kiž pod wodu widžecž njesku, šaloža. Š njemēra bu šbēž, a jeho ludy žadachu šebi dowolnosč, so šmēdža šo wrōčicž: Tu pschelētowachu cžrjōdy ptakow nad lōdžemi. „Šim napšchecz!“ pokasowasche šhrobly wjedniš — „wone njesku pōšelitwo i blisheho kraja!“ Wōjašni šo šažo šmužichu, — ale štara bojošč šo wrōčzi, hdyž šo potom ša dołhe cšahy wjažy ptaczki njepokasachu. Najdžiwišchi a hrubišchi hrožachu Kolumbej se šmjercžu, je-li dompucz i dobrym njepšchiswoli. „Tšji dny mi jenož hišcže dowolče!“ jich prošesche — „a je-li šo kraj tež potom hišcže njepokasa, šym wam po woli!“ Temu, kiž šo prēni na njōn dohlada, šlubi myto. Š bojošcžu šakachu na kōnž šecžeho dnja. —

Be w šrijedž nozy, hdyž i prēnjeje lōdže šallincža: „Šraj!“ a wjele štow krocž šo wotwoła: „Šraj!“ Kolumbus mjelčesche; be hižo wječor psched tym (11. oktobra) šwojim najblizšchim pscheczšlam brjōh i porštom pokasał. Š mjeczom w prawizy, i šhorhoju w lēwizy štupi Kolumbus prēni na nowu šemju, wobšadži ju ša šwojeho krala a mjenowasche ju k wopomnjecžu pschestatnych štrachow Št. Salvador. Wōhašbjeni klecžachu towaršchojo psched nim prošcho, so by jim wšchu njeprawdu a njelubownosč wodał. Wobydlerjo kupy šhromadžowachu, šo wokoło zusbnišom a widžerachu pschekšlapnjeni na nich. Bōršy pōšnachu, kaš šo Schpanjanam šloto lubjesche, cžehož dla jim pokasowachu, so dale k polniju do kraja pschiudu, kiž ma šloto došč. Nahrabni Schpanjenjo njedachu šebi to dwōjzy kašacz, a jēdžechu šwoje pucze runu schcžežku dale a dojēdžechu šloty kraj, kajkiž šebi pschējachu. Dale po wodach cšahajo namašowachu kupu po kupje. Šenej narjeknychu domišnje k cžesči Šipaniola, druhej Šuba. Kolumbus be tola do Indiskeje pschijecž chzyl; be po tajkim na tym, so be nowy kraj Afriška, a mējesche jōn ša to hač do šwojeje šmjercže. Šalle po nim radži šo druhim wokoło noweje šemje do Afriškeje pschējēč. A hišcže dženknišchi džēn rēčaja štari wobydlerjo Ameriki: Šindianojo a kupy w šrijedžnej Amerizy: Wječorna Šindija. — Kolumbej be šo pschi šamym štalo, so šo na pošledk i noweho šwēta wjažy domoj wrōčicž mohł njeby. Mējesche džē se šwojich šjoch lōdžow jenož hišcže jenu. Druha be do štaly šaložiwšchi šo rošbika. Šecža be šo na šchērošim morju wot tameju wotšalila a ženje wjažy k nimaj njewrōčžila. Duž natwari našch admiral i powostankow rošbiteje lōdže drjewjanu twjerdžišnu, hdyž dobrowōlnje 30 mužojo wostachu; i tamnymi wrōčzi šo Kolumbus do Šuropy. Wješ maša pak šniczi njesbožo po pucžu wšcho, šchož be dotal dobył. Wšchor šo šbēšasche, — a štoro by po nich bylo. Našch wjedniš be na wšcho pschihotowany, jenož niž na to, kaš by šebi šamemu žiwjeičto šdžezal a i mōdřym wōkom wotešok. Najbōle bojesche šo teho, so mohla šo powjesč wo nowym wotkřitym kraju šhubicž. Wōšta teho dla w šwojej štwicžy, šapiša wšcho, šchož be šo jemu po pucžu štalo, na pergament, položi jōn do šudka, šašmoli wiče šchmaru a pschepoda jōn žokmam, šo nadžijejo šo drje jōn něhdže na brjōh šanješku. Tu wopšchēstachu wšchor, šhlōdne wētšiki pōduwachu mērnichu. A — 15. mēřa leta 1493 postrowichu namašarja noweho šwēta šrimaze kanony, škincžate šwony a wjele štow wēžipnych pschihladowarjow wołajo w Šalofškim pschištawje. Šo pucžu hač na kralowški dwōr cžesčžachu jeho wšchudžom na wiče mōžne wašchnje. Lubje witašchtaj kral a kralowa tajšeho muža. Šichi trōnje štajichu jemu štol a šedžo rošmōwjesche šo i kralom, kotryž jeho šwjatocžnje ša schpaniskeho Šranda pomjenowa. Tola wjele lubšcha dylki tajka cžesč, be jemu dowolnosč, so šmē šo šaž do džiwich morjow wrōčicž. A temu dachu jemu 17 lōdžow a 1500 muži šobu. Našymu šamšneho leta pušczi šo druhš krocž na pucz do druheje wōčžiny. —

(Pōtracžowanje)

Wschelake s bliska a s daloka.

S Godzija. Schwörtl 1. meje kwječesche so kwjedzei suuts-
towneho mišionstwa w Godzijiſkej woſadze. Godzj teſ wot ranja
wjedro njehojeſche, ſo tola popoſdnju roſjaſni a ſlōnczko mile
kwječesche, hdyž ſo kwjedzeiſki czaſ pſched faru feſtupa. Do 2 hodž,
hibasche ſo kwjedzeiſki czaſ, wobſtejazn i młodžiny, wjeſnych towar-
ſtwow, wohnjoweje wobory a woſadnych ſaſtupjerjom do Božeho
doma. Pſched faru knježa duchowni do czaſa ſaſtupichu, i kotrychž
bješche 17 w meſchniſkej draſcje a jim ſo zyrkwinižny pſchedſtejerjo
pſchiſamknychu. Njany Boži dom bješche wot nutrych kemscherjom
wſchōn pſchepjeljeny. Woltarnu Božu ſlužbu meješchtaj na ſerbskim
kemschenju knjeſ ſaraſ Miroſaſ-Hrodziſchczanſki a pſchedſyda naſcheje
ſerbskeje konferenzy knjeſ ſaraſ ryczeſ ſakub. Pſedowanje dzeržeſche
nam knjeſ ſaraſ Mateſ-Bartiſki. S hnutymi hlubokoſacžutymi ſłowami
wjedžeſche ſerbsku woſadu do wažneho ſkutkowanja ſuutstowneho
mišionstwa. W rjanej ſerbskeje a ſa kōždeho ſroymliwej rēczi nam
roſjaſni, kaſ je nam wiſchitkim ſkutt ſuutstowneho mišionstwa wot
teho Knjeſa na wutrobu połoženy. W ſwojim pſedowanju nam
wuloži na ſałožku texta Mat. 10, 5—8: Kaſ naſ Jeſuſ do ſlužby
ſuutstowneho mišionstwa wola, hdyž pokaſuje 1. na polo, na kotrymž
ma ſo ſkutt ſuutstowneho mišionstwa ſtač; 2. na brēdkaſ, kotrajž chze
wōn nałoženaj mēc; 3. na ſmyſlenje, kotrež ſebi wot kōždeho dželaczerja
ſuutstowneho mišionstwa žada. Po pſedowanju pſchednjecze zyrk-
winiſki khor kaſ na ſerbskim taſ teſ na nēmſkim kemschenju rjane
wutrobu jimaze ſpēwanje. Nēmſke kemschenje ſapocža ſo popoſdnju
w 4 hodžinach. We wulkej woporniwoſczi bješche knjeſ wſchſchi
konſiſtorialny radžiczel Dr. Dibeliuſ i Draždžan kwjedzeiſke pſedo-
wanje na ſo wſaſ. Eſlawny pſedaſ dzeržeſche nam po ſwojim
waſchnju kraſne wutrobu jimaze pſedowanje. Wutroba ſo nam
horjeſche, hdyž jehō žalbowane ſłowa ſlyſchachmy. Na ſałožku texta
ſioba 35, 10 wuloži: Wōh cžini ſpēwanje w nožy: 1. wo
teſcje, kotryž Wōh i tajkemu ſpēwanju wobradža, ſo roſmyſlny;
2. po tym hłōku, kiž ſo jemu ſpōdoba, ſaſpēwajny tajki kherluſch;
3. i ſtarym kherluſcham pſchiſpēwajny i Božej pomožu nowe kherluſche.
Woltarnu Božu ſlužbu dzeržeſchtaj na nēmſkim kemschenju knjeſ
ſuperintendent Khežor, kotryž bješche teſ pſcheczelnije na kwjedzei
pſchijel, a knjeſ primariuſ Wjazka i Budnyſchina. Sahorjeni ſa
ſwjaty ſkutt mišionstwa teſ nutri kemscherjo bohaty dar w ſwje-
džeſkeje kollekcje darichu. 420 hrinow bu w ſmilnej luboſczi
woprowanych. Kemschenju pſchiſamkny ſo nutroſcž, kotrajž meješche
ſo w ſpomožekſkim domje, kiž lētka 25 lētny kwjedzei ſwojehō wob-
ſtačža kwječzi. Knjeſ ſaraſ ſakub jaſo meſtopſchedſyda provinzialneho
towaſtwa meješche tam hnujazu rēcž ſpominajo na žohnowanje
tehole wuſtawa, kotryž bu pſched 25 lētami pſches knjeſa ſaraſja
Smiſcha ſałoženy. Jehō wobras bješche w domje i wēnzom džaſownje
wobwity. Provinzialne towaſtwa bješche dželczom wuſtawa knihi na
jubilejſki džen dariko. Knjeſ meſtopſchedſyda wuſtawa, ſaraſ
Kſchizan, woſjewi wſchelake ſbožopſchecža, wuſtawej na jubilejſki džen
pōſlane, a pſchepoda wot knjeni hrabinki i Lippe dželczom darjene knihi.
Se ſpēwanjom „Njech Bohu džaſuje“ wobſamkny ſo rjana nutroſcž
w žohnowanym wuſtawje ſuutstowneho mišionstwa. W hoſpodliwym
ſarſkim domje wunjeſke knjeſ ſaraſ Kſchizan ſlawu na kwjedzeiſkeju
pſedarjom, kaſ na ſaſtupjerja provinzialneho towaſtwa ſa ſuutstowne
mišionſtwa, knjeſa ſaraſja ryczerja ſakuba, kaſ na 25 lētneho ſobu-
ſtawa pſchedſydnjstwa knjeſa ołonomiſkeho radžiczela Hežera nad
Delnjeje Kynu. Kraſny bješche kwjedzei ſuutstowneho mišionſtwa.
Wōh daſ, ſo by to žohnowanje w naſchich wutrobach woſtało jaſo
žiwny woheſi ſmilneje luboſcže Jeſuſoweje, kotryž njewuſaſnje, ale
naſ cžeri a wōdži, pomhačž hubjenym a jabludženym bratram.

— Dječzi džen kwjatkow kwječzi ſo kwjedzei bibliſkeho
towaſtwa w Minakaliſkej woſadze. Eſerbſke pſedowanje ſmēje
popoſdnju w 2 hodž. knjeſ ſaraſ Waltar i Wōſlinka a potom
w 4 hodž. nēmſke pſedowanje knjeſ ſaraſ Niſa i Kōczenbrody.

— 4. julija ſrjedu kwječzi ſo Guſtav-Wdolſki kwjedzei
w Hornim Wujeſdže. Eſerbſke pſedowanje ſmēje knjeſ ſaraſ dr.
Kencž i Wjelecžina a nēmſke knjeſ archidiaſonus Haaf i Budnyſchina.

— Sa drugeho wučerja w Hornim Wujeſdže je ſc knjeſ
ſantor Garbaſ we Wulkiſch Edžarach wuſwolil.

Wunjeſkaſ.

Sa ſym i jeneje holanſkeje wſny bliſko pſchi prufſkich mjeſach.
Wōj njeboh nan bješche tam i wučerjom a meješche khetro cžežke
žiwjenje. Wōdy bē mało a pōdlaſkiſch dokhodow, kaſ je tehdny

kollegojo mojeho nana mejšachu, bē taſ wjele kaſ žadny. Wjeſ bē
jara khuda. Kheže ſu kaſ je to i wjeſſcha w holanſkich wſbach,
w dwēmaj dolhimaj rynchomaj natwarjene, i prawizy a i lēwizy
jehōroſkeho pucža, kiž pſches wjeſ dže.

Wſchitke khežki bēchu tehdny hiſchcže hlinjane ſe ſlōmjaneje tſechu.
Jenož wōſpriedž wſny ſtejeſche domſke i zyhelow natwarjene. W nim
hoſpodarjeſche Pētranzež ſurij.

Bješche to džiwnje wudokojany kharakter, tutōn ſtary Pētranž,
kaſ jehō mjenowachmy. Sa žaneho drugeho ſerbskeho bura ſeſnal
njejſym, kiž by ſo jenož nēkaſ i nim pſchirunacž hodžal.

Hdyž chyžchu ſuſpōdža jedny drugeho wobſtoržicž, — ſtary
Pētranž jich ſjedna; hdyž ſo burja wotwlaſowachu, pucž twaričž
ado mōſt porjedžicž, — wōn jich i tomu nawabi; hdyž chyſche
ſchula roſpadnyčž, a burja i twarjenju pjenjeſy dawacž nochyžchu,
— wōn wjedžeſche radu. Hdyž bē ſo gmeiſtla ſtudžeſi ſrjedž
wſny ſaſpnyla, ſtary Pētranž woſjewi, ſchto ma ju jaſo rycž, a
potrijeheni, hdyž teſ na njeho ſwarjo, ale wōni ju ryjachu.

Nichtō paſ ſo tomu njedžiwaſche, pſchetōž Pētranž bē kaſ
teſ wſchitzy derje ipōſnachu, wjele mudriſchi dnyžli druſny wſchitzy
hromadže.

Alle teſ ſtary Pētranž to derje wjedžeſche a bē njemało horđy
na ſwoju „dobru hłowu“. Wōn ženje niſomu prēni „pomhaj Wōh!“
njepraji, ženje do žaneho zuſeho domu ſwoju nohu njeſtaji.
„Wſchako tola te mni pſchiſndu, hdyž nje trjebaju“, mēnjeſche wōn.

Senicžny i nam na ſchulu wōn pſchithadžowajche. Wōj nan
jehō jara cžeiczeſche; pſchetōž Pētranž bē jehō ſwērnny pomoznik
byl we wiſchitkich nuſach a tradanjach jehō wučerſkeho žiwjenja.

Stareho Pētranžowy džel bē nēhdže pola Šhorjelza w ſwojim
czaſu wučer i ſchewž byl, kaſ to tehdny hinaſ byčž njemōžeſche.
Pētranzež nan bē potom jaſo dželaczer do naſcheje wſny pſchi-
cžahnyl, a jehō ſym ſurij ſcžini ſo pſches ſwoju wutrajnu khutnu
dželawoſcž a i pomožu nēkotrych ſtow toleſ, kotrež bē jemu njeboh
žona ſobu pſchinjeſla, pomalu najbohacžkiſchi bur wo wſny, mōže-
li ſo na naſchich pēſkach i žyła wo bohatſtwe rēcžecž.

Jehō žona bē ſe ſuſpōdneje wſny byla. Hdyž meješche Pētranž
w ſwojim waſchnju ſnawo pſchewjele frutoſcže a ſurowoſcže,
meješche jeje hjeſ dwēla Pētranžowa pſchemało. Wona ženje dru-
heho mēnjenja byčž njemōžeſche, hačž jeje mandželſki, kiž ſebi, kaſ
ſo mi ſda, cžaſ žiwjenja na to pomyſliſi njeje, ſo je mandželſtwa
ſwjakſ, w kotrymž matej wobē ſtronje rune prawo. Pētranzež macž
bješche dobra hoſpoſa, ale ſa to ſo jej nichtō podžaſkował njeje.
Pētranž bē pſchewwēdcženy, ſo w jehō domje nichtō druhi ſaſlužby
nima dnyžli wōn ſam. Wōn bē i hōlc polo ſcžiniſi, wōn bē kuſi
pſchifupil, wōn bē dom natwaril a ſahrodu wobžadžal. „Žonjaze
dželō“, by wōn druhdny rjeſl, „žaneho kroſchka hōdne njeje; to ſo
kōždy džen ſobu ſje.“

Wobthadžowajche paſ wōn ſe ſwojeje Madlenu — taſ Pētran-
žowej rēſachu — jara ſahodnje. Wona bješche wjele njeiſcha a
ſlabiſcha, hačž hewak ſerbske žony ſu, a po tym, ſo bē ſwojemu
mužej mateho Miſchala porodžila, bješche ſtajnje khorowata.

S tutym Miſchalom ſym ja do ſchule khodžil, a wōn bē nimo
forčmarjež ſurja mōj najbližſchi towarſch. Pſchicžiny paſ tuteho
towaſtwa bēchu druge nēžli pola forčmarjež ſurja. Poſledni
bješche ſprawna, wotewrjena duſcha. Wōn ſo cžaſto roſhneſa a
mōžeſche pſchi tym kōždeho teſ najlēpſcheho towarſcha žadlawje
pſchicžicž; ale wōn bē khetje jaſo dobry a proſcheſche potom wo
wodacže a njeſchesta prjedny ſwoju macž wo jabluka abo worjechi
nadbēhowacž, domiž jemu je njeda. A tute wōn wſchitke pſchebitemu
towaſſcheje i ponižnej wōſtwwu pſchinoſchowajche.

Pētranzež Miſchal paſ bješche potajny, ſelharny, ſchibaſy hōlcžez,
kiž ženje niſoho njebiejeſche, ale ſebi teſ, ſchtož ja wēm, ženje žanych
puſow njeſchrdže, dokeſž ſtajnje nēkaſ wuſkocžicž wēdžeſche ſe ſelhar-
niſtwom abo nēkaſkim ſchibaſiſtwom.

Maſcha macž mje pſchezo ſwarjeſche, hdyž bēch i ſurjom
hromadže byl, a ſcželoſche mje i Pētranzež Miſchalej. Wi paſ ſo
ſda, ſo bē tomu pſchicžina Pētranzež bohatſtwa; macž njechaſche,
ſo bych ſo ja i forčmarjež ſurjom „prečž mjetal“. Stary forč-
maſ bē khudy a, runjež Kozor rēſaſche, imērnivy cžlowjeſ.

Maſcha towaſſchnoſcž ſo khetro poſchape, jaſo ſo nam Ko-
warjež Marſka wſchēm tjom khetro lubicž pocža.

Sa potom bōrſy do ſeminara pſchiſndžech, a ſerbska Marſka bē
bōrſy „pſchewinjene ſtejiſchcžo“.

(Poſtračžowanje.)